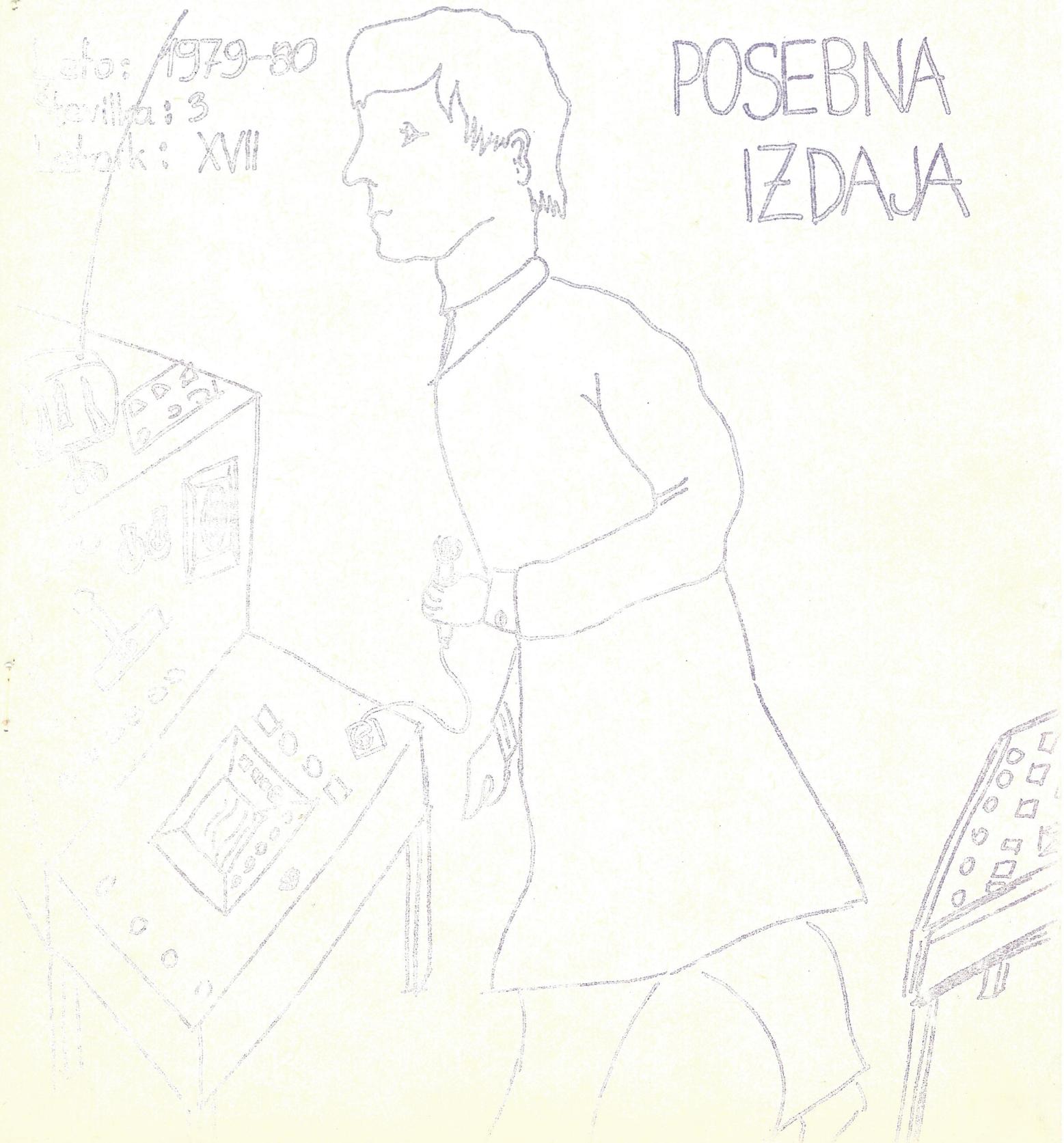

ŠOLARČEK

Leto: 1979-80
Št. klasa: 3
Učebnica: XVII

POSEBNA
IZDAJA

Usmerjeno izobraževanje — Kaj je to?

KAJ JE TO?

Usmerjeno izobraževanje je del enotnega sistema vzgoje in izobraževanja v SR Sloveniji ter obsega celotno vzgojo in izobraževanje po osnovni šoli. Usmerjeno izobraževanje je izobraževanje za delo in samoupravljanje ter izhaja iz potreb dela in vsestranskega razvoja osebnosti v socialistični samoupravni družbi.

Usmerjeno izobraževanje zagotavlja:

1. izobraževanje za delo
2. izobraževanje ob delu
3. izobraževanje iz dela

FAKČNI SO PROGRAMI USMERJENEGA IZOBRAŽEVANJA?

Vsekdo, ki se bo vpisal v prvi letnik usmerjenega izobraževanja, se bo moral odločiti za enega izmed programov.

Za nadaljevanje izobraževanja po osnovni šoli sta predvideni v predhjem izobraževanju dve vrsti vzgojno-izobraževalnih programov:

1. skrajšani programi srednjega izobraževanja /kratica SKR/, v katerih traja izobraževanje največ dve leti, in
2. programi srednjega izobraževanja /kratica SR/, kjer traja izobraževanje najsenj dve in največ štiri leta.

Zadruženje je v tem, da vsi učenci vključujejo poleg splošne izobrazbe in strokovno teoretičnih znanj tudi usposabljanje z delom, ki učencem omogoča pridobiti praktična znanja za delo.

KAM SE KDO LAJKO VPIŠE?

Učenci po osnovni šoli in drugi občani, ki se prvič vključujejo v srednje izobraževanje, lahko izbirajo le ned skrajšanimi programi in pregrani srednjega izobraževanja.

V skladu z zakonom se v skrajšane programe srednjega izobraževanja lahko vpiše vsakdo, ki je izpolnil osnovnošolsko obveznost /obiskoval osnovno šolo 8 let/, v programe srednjega izobraževanja pa, kjer je uspešno končal osnovno šolo.

Ker vsak program praviloma omogoča izobraževanje v več smereh, se bodo učenci za posamezni poklic oziroma smer izobraževanja odločali med izobraževanjem glede na dosežene uspehe, sposobnosti in potrebe združenega dela. To pomeni, da se usmerjanje ne končuje z osnovno šolo, marveč se nadaljuje, zlasti v prvem letniku. Zelo pomembno pa je, da se pri vpisu v srednjo šolo vsak učenec odloči za vzgojno-izobraževalni program, ki ustrezata njegovim poklicnim željam in potrebam združenega dela. Kasnejša preusmeritev v druge programe bo učencem povzročala težave, ker bodo morali obvladati razlike med programi.

VPIŠ

Ko bo objavljen razpis za vpis, objavile ga bodo vse srednje šole hkrati, bo učenc izbral določeno šolo, ki bo ustresala njegovi usmeritvi.

Razpisi bodo objavljeni v prvi polovici maja 1980. Vsak razpis bo vseboval:

- pogoje za vpis,
- predvideno število prostih mest,
- vrste programov, oziroma smeri,
- navodila za vpis.

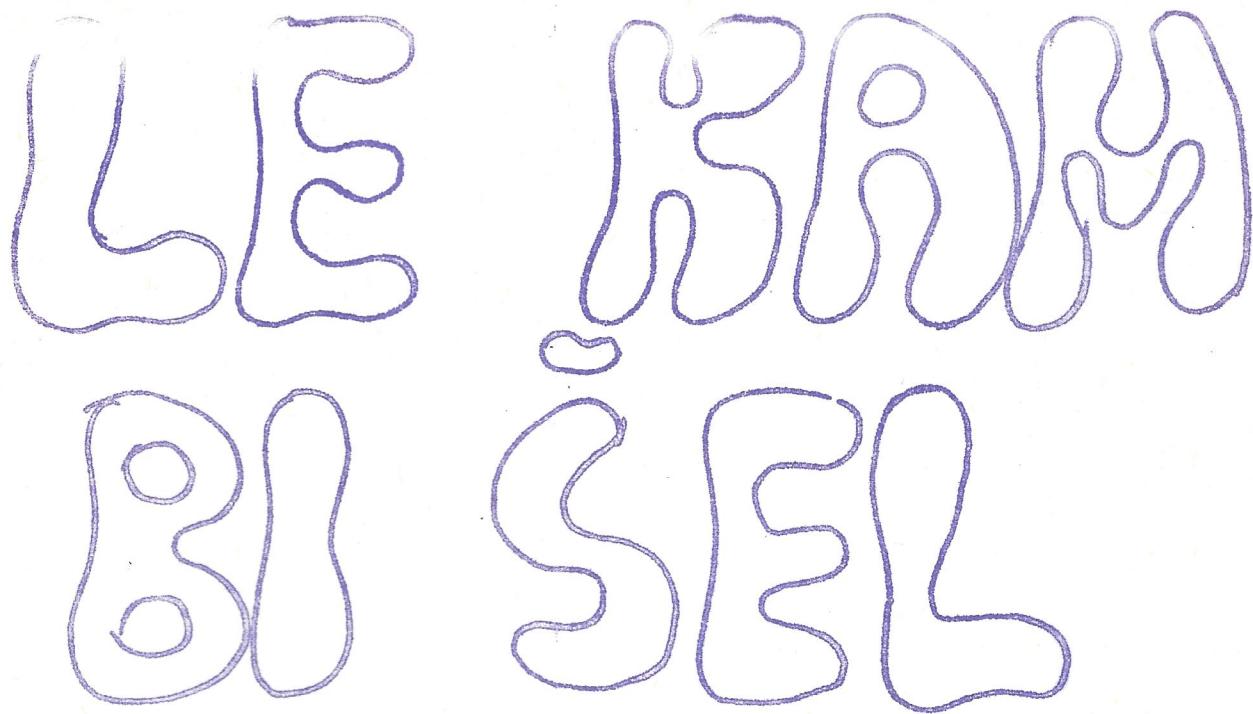
Podrobnejše informacije o razpisih bo dajala učencem tudi šola.

ZAKON O JEK

Pomembna novost nevega zakona o usmerjenem izobraževanju je ta, da želi urediti želje in potrebe, da ureja načrtno kadrovjanje za potrebe združenega dela ter da zagotavlja najboljše kvalitete izobraževanja in s tem tudi kvalitete dela.

Ravnatelj

O svojih poklicnih usmeritvah priovedujejo učenci 8. razreda

GozdarSKI tehnik bi rad postal, ker me ta poklic veseli,
ker je zdrav,
ker je gozdar ves čas v naravi.
Marko

Za poklic avtomehanika se ogrevam že od mladih nog, strič mi je razkazal mehanične delavnice in natančno ven, kakšno delo bom moral opravljati.

Klavdij

Odločila sem se za poklic prodajalke, ker rada delam z ljudmi,
ker upam, da bom v tem poklicu našla zadovoljstvo
in srečo.

Ljubka

Poklic turističnega tehnika sem si izbral zato, ker me turizem veseli. Zanimam se za zemljepis, potovanja. Življenje hočem posvetiti delu, ki se mi zdi pestro.

Toni

Na pedagoško gimnazijo bom zato, ker se rada ukvarjam z otroki,
ker rada razlagam in popravljam kontrolne naloge.

Danjana

Za tem bilno šolo sem se odločila predvsem zato, ker rada rišem in ustvarjam kaj novega.

Marta

Rada bi postala administrativni tehnik, ker me ta poklic veseli že od četrtega razreda, ker je poklic primeren tudi za dekleta, ker ni preveč naporen, ker me to delo zelo zanima.

Valentina

Želim postati administrativni manipulant, ker je zame ta poklic zanimiv, delo administratorke mi je zelo všeč in menim, da so delovni pogoji zelo dobri.

Lidija

Postal bom tehnik elektronik, ker me to veseli, ker je to poklic bodočnosti,

Anton

Rad bi postal mehanik TK (telekomunikacijskih) naprav, ker rada popravljam telefone.

Mitja

Na pedagoško gimnazijo grem zato, ker so otroci tako ljubki, ker bi se rada ukrnjala z njimi, ker bi jim rada pomagala.

Malči

Postala bom vragojiteljica, ker imam rada majhne otroke.

Nives

Odločila sem se za poklic zobne asistentke, ker me to delo veseli, ker si to želim že od petega razreda, ker bi rada nosila belo haljo.

Tatjana

Postati želim mornar, ker me to veseli in hočem videti in spoznati svet.

Vojko

Postal bom voznik avtomehanik, ker me veseli voziti težja vozila,
ker rad hodim po svetu,
ker sta na Koritnici že dva, kmalu pa bo še tretji.

Edi

Odločil sem se za poklic orodjarja, ker se rad ukvarjam s kovinami, rad jih obdelujem, podoben poklic opravlja tudi moj oče

Srečko

Rad bi postal elektrotehnik SV (signalno varnostnih) naprav, ker me elektronika signalov zanima, ker je to poklic bodočnosti, ker me zanima avtomatika, ker me delo na železnici privlači.

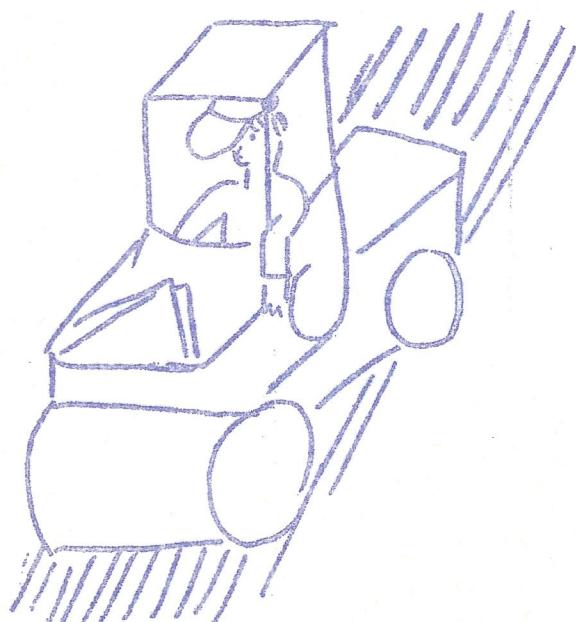
Darko

Želel bi postati kuhar, ker rad kuham, to delo me veseli in rad dobro jem.

Dejan

Rada bi postala kemijski tehnik, ker se rada ukvarjam s kemikalijami, ker kemijo razumem, ker so mi organske formule všeč.

Alenka

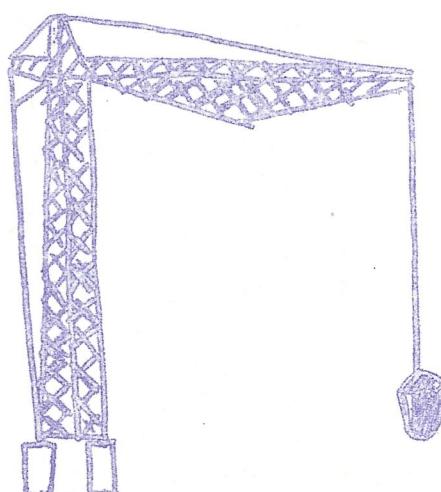

GRADBENIŠTVO

Pogovarjala sem se s svojim očetom, ki je po poklicu gradbeni delovodja. To delo je opravljal vrsto let, zato mi je lahko marsikaj povedal o poklicih, ki jih je srečal.

Naj naštejem nekaj del, ki jih opravlja zidar: betonira temelje, zida nosilne in pregradne zidove, stobre, nosilce, plošče, dimnike, potem so na vrsti omoti, prevleke, fasadni omoti, izdelava tlakov, razne vzdave... Poklic zidarja se vključuje v vse vrste gradenj. Od stanovanjskih, industrijskih, in hidrogradenj do nizkih gradenj /ceste/, potem trgovskih in gostinskih lokalov in še in še. Poklic tesarja obsega nekako ta dela: izdelava gradbiščnih ograj, raznih tesarskih lop in gradbiščnih barak, opažanje temeljev, stebrov, nosilcev, plošč, izdelava strešnih konstrukcij, nabijanje napuščev, fasad, stenskih oblog, izdelava odrov... Železokrivec dela po železokrivskih načrtih, npr. ravna in krivi železo, polaga razne mreže za plošče in stene... Montažer: izdeluje razne konstrukcije, montira na primer montažene hiše, ki jih sestavljamo iz že narejenih delov.

Opisala sem le nekaj poklicev v gradbeništvu, vendar pa še zdaleč nisem opisala vseh, ker je to skoraj nemogoče.

Vida Trojer

7. razred

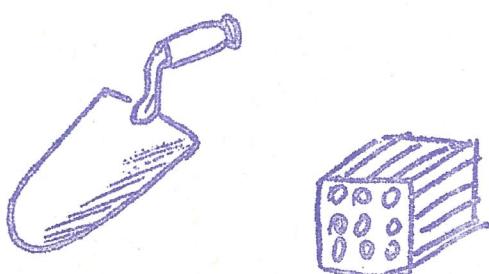
ZIDAR

Stric, ki je po poklicu zidar, mi je pričeval o svojem poklicu.

- Katero so slabe strani tega poklica?
- Delo na višini je nevarno in delati je treba ob vsakem vremenu.
- Katero so dobre strani?
- Delamo pretežno zunaj na čistem zraku.
- Se spominjate kakšnega dogodka v zvezi s svojim delom?
- Živo se spominjam dogodka, ki sem mu bil priča. Ob 25-letnici SGP Sava smo obešali pano, to je reklamno desko. Morali bi jo nesti po stopnicah v 7. nadstropje, vendar delavci nismo bili za to. Privezali smo pano na kozičasto dvigalo. Spodaj sva bila dva, ki sva ga pripenjala in zgoraj strojnik, ki ga je dvigal. Ko je prišel pano do petega nadstropja, sva zaslišala vpitje z vrha. Moj sodelavec je pogledal ven, kaj se dogaja. V tistem trenutku pa mu je pano padel na ramo in mu presekal levo stran do srca. Sodelavec je bil na mestu mrtev. Tako smo ob 25-letnici SGP Sava izgubili našega sodelavca.

Na koncu sem strica še vprašala, če je zadovoljen s svojim poklicem. Odgovoril mi je, da je, saj je tudi zidarjem prijetno, ko zgradijo nove domove za številne družine.

Magda Mavrer
7. razred

Industrijski oblikovalec

Pogovarjala sem se z Majdo Lapanja, industrijsko oblikovalko, ki dela v tovarni Metlo v Novi Gorici. O svojem poklicu mi je pripovedovala takole:

Po končani osemletki sem se prijavila za sprejemne izpite na Šoli za oblikovanje v Ljubljani. Izpiti so trajali en dan. Opraviti smo morali naslednje naloge: risanje, stola s svinčnikom, tihožitje z akvarelom, enakomerno risanje črt ter spis iz slovenskega jezika. Šolanje je trajalo 4 leta in na njej je bilo več oddelkov: industrijsko oblikovanje, grafično oblikovanje in modno oblikovanje. Učni program je obsegal splošne predmete: slovenski jezik, matematiko, fiziko, kemijo, angleški jezik, zgodovino, opisno geometrijo in predvojaško vzgojo; ter strokovne predmete: umetnostno zgodovino, likovno teorijo, zgodovino oblikovanja, studijsko risanje in delo v mizarski in kovinski delavnici.

Industrijsko oblikovanje je oblikovanje vseh premetov, uporabnih v vsakdanjem življenju. Grafično oblikovanje je oblikovanje plakatov, oglasov po časopisih in revijah, prospektov, brošur itd. Modno oblikovanje je oblikovanje oblačil, tekstila in raznih dodatkov.

Ker imamo ogromno tovarn, ki izdelujejo najrazličnejše stvari, se vsak oblikovalec lahko zaposli in se v tovarni v delu še ožje usmeri v oblikovanje določenih izdelkov.

V začetku sem skupaj za arhitekti oblikovala nove izdelke, ker smo začeli sami oblikovati prospekte, sem se preusmerila in sedaj imam vso tehnično izvedbo, ki zavzema povečini grafična dela. V tovarni naredimo osnutke, kako naj kakšna stvar izgleda. Osnutke za prospekte oddamo v tiskarno, za značke v Zlatarno Celje. Ker se stvari same ne prodajajo, je potrebna

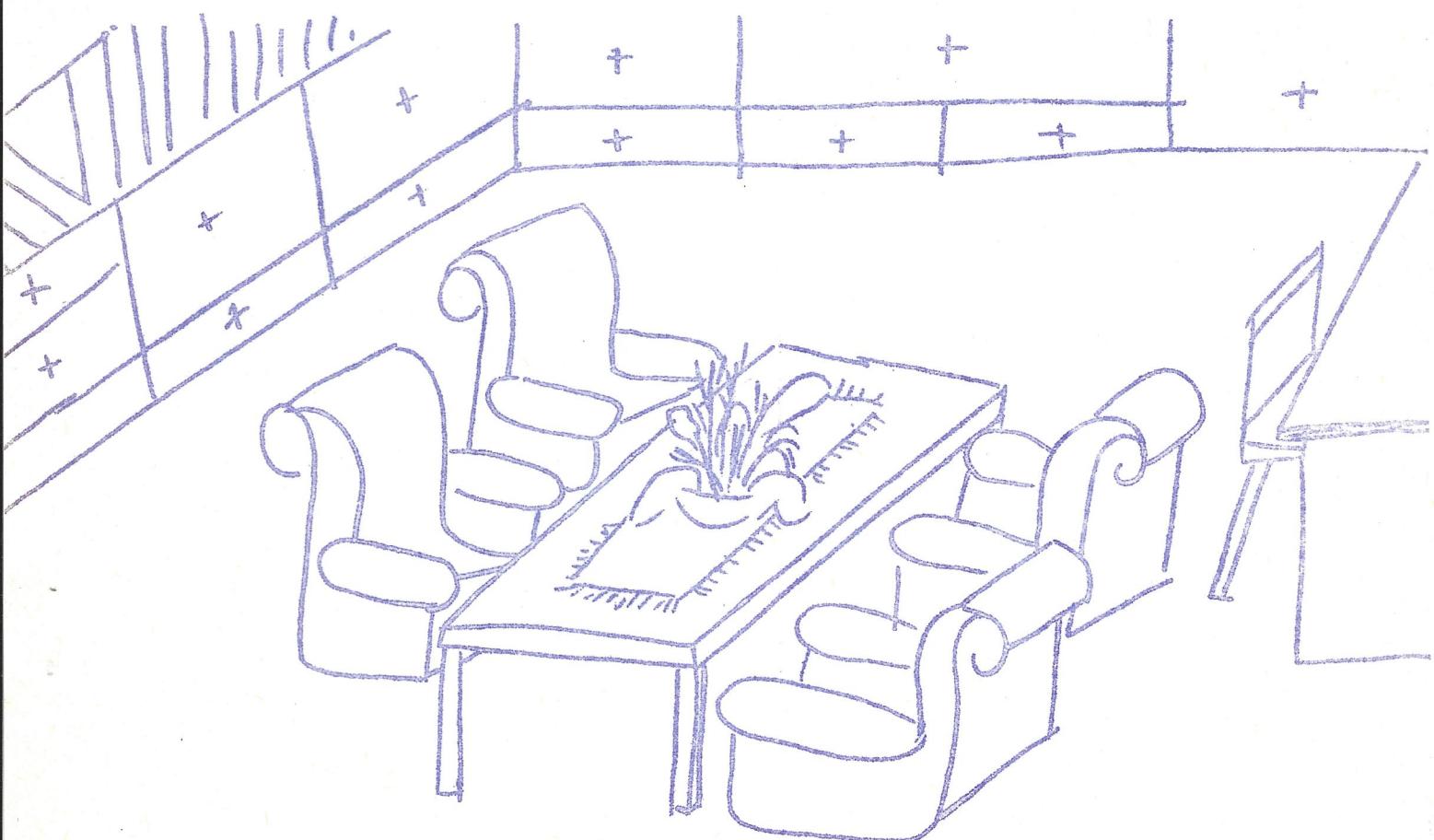
reklama. Za novo pohištvo naredimo najprej skice, iz skic se nariše načrte, po načrtih naredimo v vzorčni delavnici prve modele, na katerih se dokončno vidi, ali je bila zamisel v redu.

Ko so prvi vzorci narejeni, jih razstavljamo na Beograjskem sejnu pohištva. Tam je žirija, ki določa nagrade. Po prvi seriji se vse še enkrat pregleda. Ko je to rešeno, pokličemo fotografje, posebej izpopolnjene za slikanje pohištva. Ko vse posnamejo, izberemo najboljše posnetke. Po teh napravimo osnutek, kako naj bi izgledal prospekt.

Tako je delo oblikovalca povsod. Kdor npr. oblikuje igrače, mora skrbeti, da se bo otrok z njimi lahko igral in da bo znal razlikovati dobro igračo od slabe, da bo tudi, ko bo odrastel, znal izbrati vedno uporabne, dobre in hkrati lepe stvari.

Anita Močnik

7. razred

ZDRAVSTVO

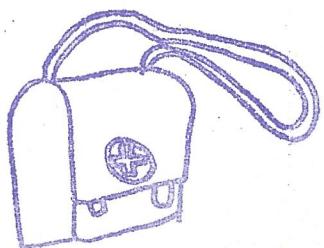
Začetki zdravstva segajo v Staro Grčijo, kjer se je zdravstvo ločilo od čarovništva. Slavni grški znanstvenik in zdravnik Hipokrat, ki ga nekateri imenujejo očeta zdravstva, je uvedel v zdravstvo nove zakone in postavil temelje današnji medicini.

Današnja medicina se od takratne izredno razlikuje. V prejšnjem stoletju so uvedli higieno in sterilizacijo. Za zdravstvo imajo velike zasluge tudi znanstveniki in raziskovalci. Saj so te vede tesno povezane in imajo skupna izhodišča in skupne cilje.

Današnje bolnišnice imajo sodobno opremo, drage aparate in izkušene uslužbence. V bolnišnicah in zdravstvenih ustanovah najdemo najrazličnejše poklice, od strežnic in medicinskih sester do zdravnikov - specialistov. Delo v zdravstvenih ustanovah poteka po delovnih načrtih in predpisih.

Poklic medicinske sestre je zahteven in v zdravstvu zelo pomemben. V bolnišnicah srednjih medicinskih sester primanjkuje, v zdravstvenih ustanovah pa jih je dovolj in zato se je tu teže zaposliti. Kot vsak poklic ima tudi ta dobre in slabe strani. Delovni čas je nedoločen in je treba delati tudi počasi in ob praznikih. Delo v bolnišnicah je težje kot v zdravstvenih ustanovah, ker je tam bolj odgovorno in zahtevno. Sončna stran tega poklica je, da pomagaš sočloveku in si na sadeve svojega dela lahko ponosen. Veliko možnosti imaš tudi za nadaljnji študij. Vendar moraš imeti za ta poklic trdne živce in veliko ljubezni do sočloveka.

Vida Lapanja
7. razred

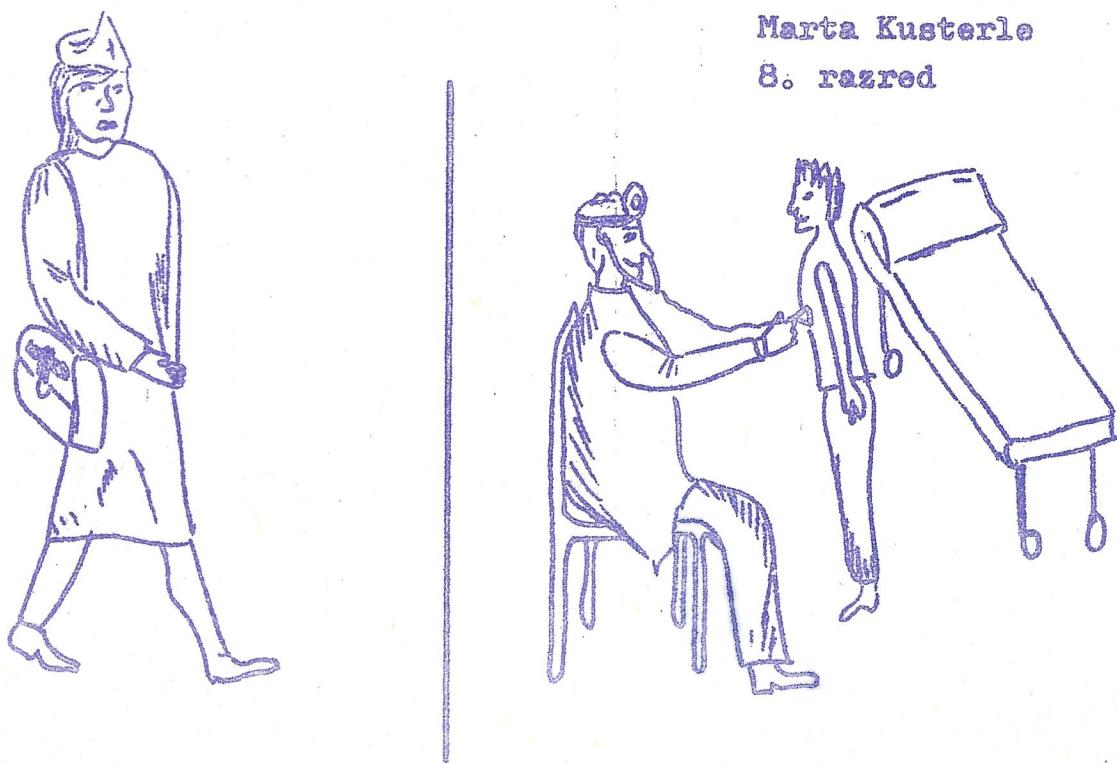
Že od nekdaj so ljudje ugotavljali vzroke bolezni in smrti. Najprej so s seciranjem mrtvih spoznavali zgradbo človeka. Spočetka so zdravila pripravljali iz zelišč. Z njimi so že zdravili nekatere bolezni. Kasneje so pričeli s prvimi preprostejšimi operativnimi posegi, nadaljevali pa so z zmeraj zahtevnejšimi. Danes pa je medicina že tako napredovala, da ozdravijo večino bolezni. Presajajo srce, jetra in druge organe.

Zdravstveni delavci opravljajo različna dela. Imamo specialiste za razne organe, splošne zdravnike, operatorje, otroške zdravnike, višje ter srednje medicinske sestre in druge.

Tudi v otroški bolnici so zaposleni zdravniki, višje ter srednje medicinske sestre. Zdravnikom pomagajo negovati paciente višje medicinske sestre. V otroški bolnici zdravijo novo-rojenčke in otroke do približno desetega leta starosti. Višja medicinska sestra jemlje bolnikom kri in jo pregleduje. Pripravlja antibiotike, daje najrazličnejše injekcije, pripravlja in nastavlja infuzije, transfuzije. Pošilja otroke na preiskave, nadzoruje slabotne otroke pod kisikom, piše napotnice in jih odpošilja, skrbi za red na oddelku.

Zdravstveni delavci imajo zelo zahtevno in odgovorno delo, saj imajo velikokrat v svojih rokah človeška življenja.

Marta Kusterle
8. razred

TRGOVINA

Trgovina je že zelo stara. Obstaja že, odkar so ljudje proizvedli več, kot so mogli sami porabiti. Najprej so med seboj le zamenjevali stvari. Nato pa so dobili posrednika in izdelali denar. Trgovina pa je bila nekdaj tudi zelo tvegana. Na enem samem potovanju je trgovec lahko obubožal ali pa obogatel. Nekoč si lahko v majhni trgovini dobil prav vse, od orožja do zelenjave, sedaj pa nas niti velike trgovine ne zadovoljujejo več, saj smo kupci vse bolj zahtevni.

Bolj kot se je trgovina razvijala, več poklicev je potrebovala. Nekoč je vodil trgovino en sam človek, ki je morda imel še nekaj pomočnikov. Danes imamo trgovska podjetja, ki so sestavljena iz mreže trgovin in iz glavnega skladišča. V trgovinah so v glavnem zaposleni prodajalci, katerih delo vsi dobro poznamo. V skladišču pa so potrebni še drugi poklici. Tu so zaposleni vzdrževalni delavci, delavci, ki pakirajo blago, zapisujejo cene, odbirajo blago po kakovosti in delavci, ki pripravljajo blago za prevoz v trgovino. Tu so še šoferji, ki blago prevažajo. K trgovini sodi še kup administracije, pa trgovski potnik, ki po trgovinah ponuja blago in komercialni direktor, ki skrbi za dobavo blaga v centralna skladišča.

Trgovina se bo še razvijala. Trgovine se vedno bolj specializirajo in postajajo vedno boljše. Kmalu bomo točno vedeli, v kateri trgovini lahko kaj kupimo in kakšno izbiro imajo v tej trgovini.

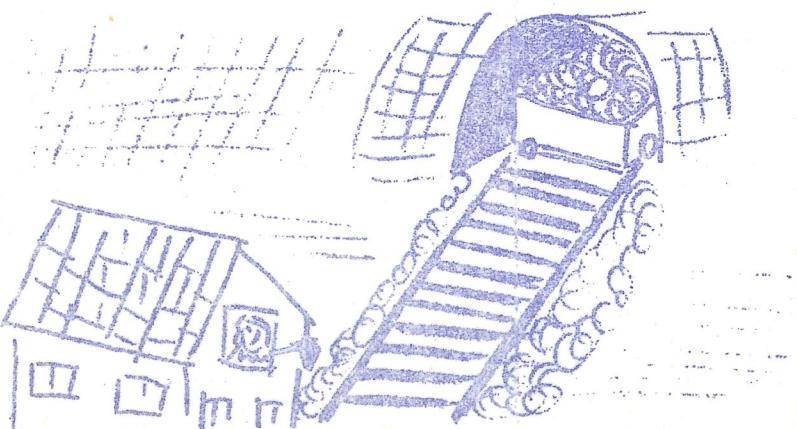
Marko Kenda
8. razred

ŽELEZNIČAR

Pred davnimi leti, ko so živeli še naši pradedje in prababice, so se vozili s kočijami. Vanje so vpregli konje. Toda svet se je razvijal. Izumili so tramvaje in avtomobile. Izumili so vlak. Začeli so graditi železnice. To je bilo naporno in težko delo. Ko so zgradili prvo progo, so po njej vozili parni vlaki. Te so zamenjali električni in vlaki na naftni pogon.

Poklicev na železnici je veliko. Progovni delavec opravlja vzdrževalna dela: menja pragove, pritrjuje vijke in jih maže, menja obrabljene tirnice z novimi, čisti odtočne jarke ob proggi. Varilec je težak poklic. Ta vari in popravlja mostove. Kovač opravlja vsa kovaška dela in vzdržuje orodje. Progovzdrževalni tehnik nadzoruje svoj odsek proge in vsa dela, ki jih opravlja delavci. Prometniški poklic zahteva natančnega in vesnatega človeka. Njegovo delo je zelo odgovorno, sprejema in odpravlja vlake, prodaja vozovnice in opravlja druga dela v zvezi s prometom. Delo kretnika je odgovorno, saj mora paziti, da pri prestavljanju kretnic ne povzroči nesreče. Poklic strojevodja je zelo težak. Ko vozi vlak, mora paziti na signale. Vedno mora biti zbran. Pri potniških vlakih odgovarja za varnost potnikov, pri tovornih pa za tover.

Železničarji morajo delati ob vseh praznikih, nedeljah in sobotah. Skrbijo za varno in udobno potovanje. Njihovo delo je za razvoj naše domovine zelo pomembno.

Nives Torkar
8. razred

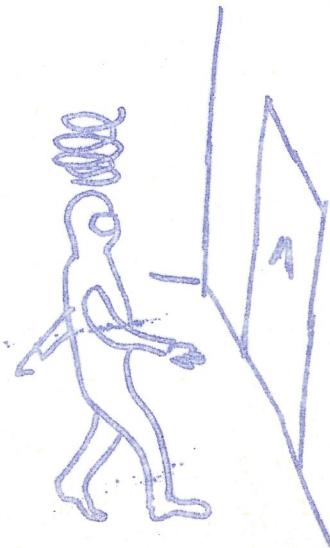
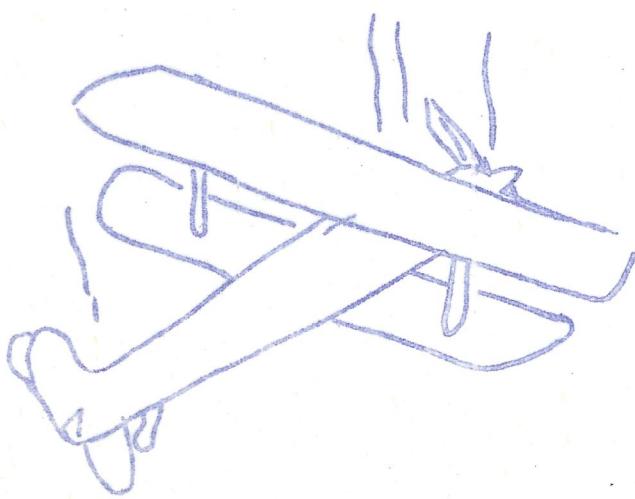
Poklici prihodnosti

Kateri so poklici prihodnosti? Pilot vesoljske ladje? Raziskovalec tujih planetov in osončij? Graditelj vesoljskih raket? Upravljalec robotov? Vsakdo bi si želel katerega od naštetih poklicev. Potoval bi z vesoljsko ladjo od planeta do planeta, raziskoval, se znašel v nevarnosti, ki bi jo hitro prebredel, samo pritiskal bi neke tipke in že bi mu robot prinesel hrano. Le od kod? Kje jo pridelajo? Na njivah daljnih planetov. Človek ne bi več poznal fizičnega dela. Roboti bi delali namesto njega. Človek bi jih samo uporabljal, pa še to bi delal namesto njega lahko računalnik.

Na Zemlji bi bila le človeška bivališča in laboratoriji. Vse drugo, živilska industrija, težka industrija, kemična industrija, itd. bi se preselilo na planete drugih ozvezdij. Tam bi delali roboti, ki bi jih daljinsko upravljali.

Človek bodočnosti naj torej ne bi nič več delal. Ali se ne bi v brezdelju pomehkužil in propadel? Zato si ne želimo preveč brezdelne prihodnosti.

Anton Bizjak
8. razred

ŠOLARČEK IZ POD ČRNE PRSTI je glasilo pionirskega odrada
"France Bevk" na osnovni šoli "Simon Kos" Podbrdo

LETNIK: XVII

ŠTEVILKA: 3

ŠOLSKO LETO: 1979/80

Posebno izdajo so pripravili učenci 7. in 8. razreda

MENTORICI: Marta Berginc - za literarne prispevke
Kira Taljat - za likovne prispevke

TIPKALA: Ivanka Gatej

ILUSTRACIJE: Anita Močnik
Srečko Zgaga
Henrika Kikelj
Goran Torkar
Vojko Černe
Marcelo Torkar

RAZMNOŽEVALI SO: Dejan Štendler
Darko Božič
Klavdij Černe
Mitja Trojer